

Ämnesområde:

Ekonomi och gröna jobb

Motion 2:

GRETA, ett grönt handelsavtal

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: Flera av dagens aktuella förslag till internationella avtal innehåller klausuler som kan användas för att förhindra åtgärder mot klimatkrisen.

Jag föreslår att alla överstatliga avtal ska ha en övergripande klausul att alla parter i kontraktet förbinder sig att uppfylla FNs 17 Globala Mål, inklusive FNs klimatavtal från Paris 2015.

Föreslagna åtgärder: Jag vill att

- alla överstatliga avtal ska ha en övergripande klausul att alla parter i kontraktet förbinder sig att uppfylla FNs 17 Globala Mål, inklusive FNs klimatavtal från Paris 2015,
- Sveriges regering verkar för att EU och FN driver detta i sina förhandlingar.

Motiv och bakgrund:

SITUATIONEN IDAG

Storföretag i USA och Kanada driver förhandlingar med stora delar av världen för att skapa ett starkare grepp om världsmarknaden. Det handlar mycket om patent- och varumärkesfrågor och andra Intellectual Property Rights. Man kämpar emot det man kallar expropriation, att staters beslut kan hota ett nordamerikanskt företags marknadsandel och därmed vinst.

Med länderna runt Stilla Havet har USA förhandlat fram ett Trans-Pacific Partnership, TPP, och samtidigt, med EU, ett Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP. Av många anses dessa vara ett försök att låsa länder och marknader till USA. Kina har tackat nej. Trump satte när han tillträdde (temporärt?) stopp för avtalen med motiveringen att de tar bort amerikanska jobb.

Nordamerikansk industri sätter därför sitt hopp till CETA, Comprehensive Economic and Trade Agreement, som är Kanadas motsvarande avtal med EU. Detta har godkänts av EU och ska nu ratificeras av alla medlemsländer. Sveriges regering och Riksdagen är positiva, och delar av CETA har redan börjat gälla här.

Ett stort problem med CETA är att det ger stora transnationella företag rätten att stämna stater om dessa stör eller hindrar företagets verksamhet, t.ex. med miljöregleringar. Målet avgörs dessutom av en icke-demokratisk kommitte som kan förväntas vara välvilligt inställd till företagen. Att just Kanada är motpart betyder inte mycket; det räcker med att företaget har verksamhet i Kanada för att det ska kunna använda CETA mot en EU-stat. Ett exempel på detta är att tobakbolagen använde lokalbolag i Singapore för att åtala Australiska staten då denna införde begränsningar för marknadsföring av tobak.

"De aktörer som av olika skäl ser ett behov av (...) att möta klimatförändringarna gör rätt i att vara bekymrade för vilka, direkta och indirekta, effekter CETA kan medföra för möjligheterna att effektivt göra detta."

De stater som nu främst driver att världshandeln ska avregleras, som UK och USA, skyddade sin ekonomi med höga tullar under tiden de byggde upp sin egen industri. Det är först nu, då de anser sig ha ett övertag, som de kräver att världen öppnar sina gränser.

Motion 3:

Slopa moms på begagnat

Version: 3

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: För att stimulera en mer cirkulär ekonomi bör moms och andra liknande skatter och avgifter slopas för sådana begagnade varor där dessa skatter och avgifter redan en gång betalats till ett högre belopp.

För varor som är/har varit del av en större vara där moms tidigare betalats för den större varan, t.ex. reservdel från tvättmaskin, ska ursprunget kunna spåras.

Föreslagna åtgärder: Jag föreslår att

- momssatsen sätts till noll för varor där moms redan utgått för ett högre pris,
- i det fall varans pris ökat sedan moms senast erlagts, ny moms erlagges för skillnaden mellan gammalt och nytt pris.

Motiv och bakgrund: I och med en kraftig industrialisering och automatisering, och alltför lågt pris på energi och råvaror, har priset på nya varor sjunkit till den nivå där begagnat inte kan konkurrera, och där det t.o.m. kan bli dyrare att reparera än att köpa nytt.

Detta är oförenligt med vår strävan att minska klimat- och miljöbelastning.

FÖRSLAG

En viktig del av en cirkulär ekonomi är att vi återanvänder varor där det är möjligt. Marknaden för begagnade (kapital-)varor bör stimuleras, och varans brukbara liv förlängas. "Reparerbarhet" är därför en viktig egenskap hos nya kapitalvaror, och reparation av dessa bör stimuleras. För att sänka förbrukningen ytterligare bör begagnade reservdelar användas där detta är lämpligt. Ett sätt att underlätta detta vore att sänka moms på såväl begagnade varor som på begagnade reservdelar till dessa.

Ett möjligt problem med detta förslag är att det inbjuder till skatteflykt. Som exempel kan en återförsäljare köpa in en ny vara, "använda" den i fem minuter, och sälja den som "begagnad" och därigenom undvika moms, trots att den säljs till nypris. Ett annat problem är att kostnaden för en eventuell reovering av en begagnad vara inte beskattas.

Ett sätt att komma runt detta vore att stipulera att den begagnade varans pris ska vara lägre än t.ex. 50% av marknadspriset för motsvarande ny vara. Ett annat sätt kan vara att visa att full nyprismoms erlagts i ett tidigare köp, vilket skulle kräva spårbarhet via t.ex. serienummer.

För dagens regler, se

www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/moms/sarskildamomsregler/vinstmarginalbeskattningavbegagnadevaror/medmera.4.58d555751259e4d6616800010756.html?q=moms+på+begagnat

Motion 4: Naturresurs-skatt

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: På samma sätt som vi beskattar konsumtion av fossil energi för att styra denna mot sparsammare användning borde vi beskatta konsumtion av även andra material som är begränsade eller som kan störa miljön.

Föreslagna åtgärder: Jag föreslår att

- alla varor (och tjänster?) på svenska marknaden klassificeras m.a.p. innehåll eller åtgång av ändliga resurser;
- varan eller tjänsten beskattas relativt mängd av och tillgång på ingående material.

Motiv och bakgrund: SITUATIONEN IDAG

Ett exempel är metallen Litium, som används i batterier i t.ex. bilar, mobiltelefoner, bärbara datorer, leksaker, och många andra tillämpningar. Bilindustrin sätter stort hopp till att elbilen med litiumbatteri ska få en lika stor produktionsvolym som bensinbilen, men det är matematiskt omöjligt.

Enligt flera uppskattningar finns det totalt på planeten mellan 10 och 15 miljoner ton litium. En elbil med batteri på 50 kWh kräver ca 10 kg litium. Om allt litium grävs upp och elbilsmarknaden kan lägga beslag på 25% av det, en rätt realistisk hypotes, så skulle det räcka till att ersätta runt 300 miljoner av dagens dryga miljard bilar med elbilar. Antingen måste majoriteten av världen avstå från bil, eller så kommer bensinbilen finnas kvar, med de bränslen folk kan hitta.

Kampen om de knappa resurserna i sin tur kommer att leda till en aggressiv utvinning av det litium som finns, med konsekvenser för miljö och lokal befolkning. Som jämförelse: Dagens boom i mobiltelefoner har skapat väpnade konflikter och inbördeskrig i Kongo runt de stora fyndigheterna av coltan, en viktig råvara för modern mikroelektronik.

FÖRSLAG

På samma sätt som Energiskatten och Koldioxidskatten syftar till att begränsa överutnyttjande av naturresurser borde konsumtion av varje icke-förnybar resurs beskattas.

Motion 10:

Skapa förutsättning konkurrera om statliga arbeten oavsett bostadsort

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Magnus Wallin

E-post: magnuswmail-one@yahoo.com

Sammanfattning: Förslaget syftar till att skapa hållbara förutsättningar för en levande landsbygd, där vi använder tillgänglig teknik i kombination med en ändrad innebörd i begreppet distansarbete för att möjliggöra för många fler människor än idag att bo och arbeta där hen vill.

Föreslagna åtgärder: Ta bort statliga arbetsgivares möjlighet att specificera placeringsort för de tjänster där det inte är absolut nödvändigt.

Ta fullt statligt ansvar för och öka takten i utbyggnaden av fibernätet.

Skapa mötesplatser runtom i våra mindre städer där anställda kan mötas få ett sammanhang över myndighetsgränserna.

Motiv och bakgrund: Idag pågår ett arbete att utlokalisera statliga jobb till orter runtom i Sverige, i praktiken andra än Stockholm. Motivet som anges är att hela Sverige ska leva, och att staten ska bidra till den utvecklingen genom statliga jobb. Ofta är det dock svårt att genomföra utlokaliseringar på detta sätt då det finns klara fördelar med att ha myndigheters säten och ledning i närhet till varandra.

Menar man allvar med påståendet att hela Sverige ska leva finns andra verktyg att ta till.

Många av de arbeten som utförs på våra myndigheter kan utföras på distans. Vad som krävs är väl fungerande infrastruktur, samt en förändring i företagskultur.

Tar man bort placeringsort ur arbetsbeskrivningarna för de jobb där fysisk närvaro inte är ett direkt krav kan en person bosatt i exempelvis Sollefteå konkurrera på lika villkor om ett arbete som en person bosatt i Hässelby, om myndighetens säte ligger i Stockholm.

Miljömässigt finns klara vinster i fråga om uteblivna arbetsrelaterade resor att hämta hem, i synnerhet i jämförelse med den utlokalisering som pågår nu.

Motion 28:

Tillväxten förstör klotet

Version: 5

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Bo Hagstedt, Kalle Petré, Elisabeth Rosenberg, Björn Idar

E-post: Kalle.Petre@gmail.com

Sammanfattning: Tillväxten har medfört välstånd för miljarder, men också klimat- och miljökriser. "Grön tillväxt" är en ideologisk konstruktion. Genom evig tillväxt kommer de gröna åtgärderna till slut att ätas upp av ytterligare produktion, även med fönybar energi. Den ständiga tillväxten måste stoppas! Redskap för att hantera detta måste utvecklas!

Föreslagna åtgärder: - Stoppa tillväxt-politiken!

- Använd redskap för ekonomisk kontroll!

- Utred hur vi ska uppnå ett samhälle utan ständig, exponentiell tillväxt av ekonomi och konsumtion och vilka systemförändringar som krävs!

Motiv och bakgrund: Fossila bränslen har givit förutsättningar för en enorm ökning av mänsklighetens materiella konsumtion, som också har betytt hög välfärd för flera miljarder. Dock lämnas fortfarande miljarder i misär. Och allt pekar på, att mänskligheten som följd av produktionen allt mer kommer att drabbas av klimatförändringar med konsekvenser som havsvattenhöjningar, sötvattenbrist, utfiskning, markförgiftning, artdöd med mera. Resultatet blir svält, flyktingströmmar och konkurrens om resurser. I värsta fall följer storskaliga krig, som i dagens värld kan bli förödande för hela jorden.

Vi har kommit till vägs ände. Klimatkrisen växer och vi överanvänder jordens resurser. Resursförbrukningen i Sverige motsvarar över 4 jordklot. En av huvudorsakerna till detta är samhällets ständiga strävan efter tillväxt av ekonomi och produktion/konsumtion. En tillväxt som dessutom är exponentiell. Ingenting kan ständigt växa exponentiellt.

Tillväxt-argumentationen behöver utvidgas till alla de tillväxtområden som har ett samband med de sociala och ekologiska problemen. Många av dessa områden visar på tillväxtkurvor med ett exponentiellt förlopp, ett förlopp som även hamnat i "den stora accelerationen". Se bilaga.

Dagens svar heter "grön tillväxt". Med denna hoppas man kunna stoppa förstörelsen, samtidigt som jordens befolkning ska få allt bättre materiella förutsättningar. Inget visar, att "grön tillväxt" är något annat än en ideologisk konstruktion av den överväldigande majoriteten av politiska ledare, som inte har några metoder att styra den vilda kapitalismen till nödvändig återhållsamhet.

"Grön tillväxt" kan reducera förstörelsen "per dollar", men i den eftersträevade eviga tillväxten kan förstörelsen bara fördröjas. Till slut har de gröna åtgärderna överspelats av mer produktion, även med förnybar energi. Och ingen förespråkare av "grön tillväxt" har tankar på att tillväxten någonsin ska stoppas.

Många åtgärder har varit framgångsrika mot miljöförstörelsen. Med klimatet som utgångspunkt var Paris 2015 en framgång, så tillvida att man enades om, att försöka uppnå max 2 C. Men fortfarande två år senare finns inte bindande åtgärder för detta från världens länder, varför vi nog ska räkna med minst 3 C, vilket troligen betyder bland annat hela Shanghai översvämmat. [1]

Eftersom tillväxtfrågan måste ses både i förhållande till halten av koldioxidhalten i atmosfären och för Sveriges del en minskning av resursuttaget från 4 klot till max 1, så inser alla, att åtgärderna måste vara väldigt stora. I rika länder och bland rika människor behövs helt enkelt "nerväxt". Det krävs alltså kraftfulla såväl ekonomiska som politiska/demokratiska åtgärder.

Åtgärdsplaner måste utvecklas. Författare som Staffan Laestadius, Christer Sanne, Peter Victor och det vetenskapliga projektet "Bortom BNP-tillväxt" måste tas med i denna diskussion. Klimatrörelsen kommer att mot bland annat denna bakgrund behöva utveckla djupgående klimatprogram kring omfattande ekonomiska frågeställningar och föra in detta i politiken och samhället. [2]

Människan och våra samhällen är undersystem till naturen. Därför måste vi inordna oss i de övergripande och sammanhängande ekologiska systemen. Att hantera tillväxtfrågorna är komplicerade systemfrågor som inte går att åtgärda med isolerade förändringar inom ett systems ramar. Det krävs systemförändringar. I den utredning som här föreslås att politikerna ska tillsätta, behöver man därför analysera och lämna förslag till förändringar av allt från samhällssystem, politiska system, till de ekonomiska systemen.

NOTER

1. Artikel om effekter av 3 C i The Guardian: <https://www.theguardian.com/cities/ng->

interactive/2017/nov/03/three-degree-world-cities-drowned-global-warming

2. Se Kalle Petrés artikel Tillväxt på <http://Medborgarutredningen.se>. Där finns andra referenser.

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 47:

Aktiebolagslagen hindrar hållbarhets-ambitioner

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Gunnar Isaksson

Organisation: Naturskyddsföreningens Klimatgrupp i Göteborg

E-post: Gunnar.isaksson@comhem.se

Sammanfattning: Aktiebolagens vinstsyfte hindrar företag från att skriva in hållbarhetsambitioner i bolagsordningen. Aktiebolagslagen bör formuleras om, eftersom det idag är oklart vad som är tillåtet att skriva in i bolagsordningen. (1)

Föreslagna åtgärder: Aktiebolagslagen bör formuleras om, eftersom det idag är oklart vad som är tillåtet att skriva in i bolagsordningen. (1)

Motiv och bakgrund: Ett börsbolag som idag går före och skriver in hållbarhetsformuleringar riskerar att kritiseras av aktieägarna och kan även stämmas. (1)

Den svenska aktiebolagslagen föreskriver att aktiebolag ska drivas i vinstsyfte (det finns begränsade undantag). Men den svenska juristkåren är oenig om hur vinstsyftet ska tolkas. Vissa experter menar att bolaget endast får investera i något som skapar större intäkter än kostnader. Enligt dem ligger det på det politiska systemet att ange ambitionerna inom till exempel miljö- och klimatområdet; bolagen ska inte vara uttolkare av vad som är rätt och riktigt. Långsiktigt hållbarhetsarbete skulle alltså strida mot vinstsyftet i denna snäva mening.

Andra menar att eftersom ett bolag har en obegränsad livslängd går det inte att fastställa så strikta kriterier för vad som kan anses ligga i aktieägarnas intresse. För alla investeringar som kan uppfattas som långsiktigt produktiva blir det då, principiellt sett, fritt fram. Denna modernare syn på aktiebolagsrätten ger inte lika snäva ramar för vad styrelsen får besluta om. Men även här måste det finnas ett vinstsyfte, om än långsiktigt. (2)

Kravet på ansvarstagande anses av den tongivande delen av juristkåren inte gå ihop med långsiktigt vinstskapande. Bolaget löper risk att angripas av vissa aktieägare för att inte tänka på vinsten. Att aktiebolagslagen år 2017 kan tolkas på detta sätt visar att den är föråldrad! (2)

(1) ” Aktiebolagslagen stoppar ambitionen” Aktuell Hållbarhet nr 4 juni 2017
<https://www.aktuellhallbarhet.se/aktiebolagslagen-stoppar-hallbarhetsambitioner/>

(2) ” Mossig svensk aktiebolagslag hindrar hållbarhetsåtaganden” DN Debatt 08-05-17
<https://www.dn.se/debatt/mossig-svensk-aktiebolagslag-hindrar-hallbarhetsataganden/>

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 68: Koppla arbetsgivaravgiften till klimatbelastningen!

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning:

Vi behöver stimulera arbetsmarknaden till större andel 'gröna' jobb för att sänka Sveriges totala utsläpp. Det enklaste sättet är ekonomiska fördelar kopplade till hur arbetet utförs.

Föreslagna åtgärder: Vi föreslår att

- företags avdrag för energiförbrukning avskaffas,
- dessa ersätts med att arbetsgivaravgiften kopplas till energiförbrukningen.

Motiv och bakgrund:

Staffan Laestadius föreslår i boken 'Klimatet och välfärden' (s 137) en klassificering av jobb som 'gröna', 'blå', och 'svarta', där de svarta orsakar fossilutsläpp och de gröna är helt fossilfria. De blå jobben är de som orsakar utsläpp då de utförs men som 'återbetalar' genom att skapa förutsättningar för lägre utsläpp i framtiden; ett exempel är järnvägsbyggen.

Sverige är lyckligt lottat i jämförelse med flera av våra grannländer i det att vi har mycket vattenkraft och en stor potential för vind- och solenergi. En viktig aspekt i detta sammanhang är därför att även förbrukning av förnybar energi kan anses orsaka fossila utsläpp, i den utsträckning den skulle kunna ersätta fossil energi t.ex. genom att Sverige säljer el till Baltikum eller Polen. I praktiken finns det därför mycket få exempel på helt gröna jobb, eftersom de flesta jobb kräver åtminstone elektrisk belysning. Exempel på helt gröna jobb skulle kunna vara ogräsrensning och vandringsguidning.

På samma sätt är det svårt att hitta exempel på helt svarta jobb. Ett exempel som nämnts är motorvägsbygge, men även där skulle man kunna hitta exempel på utsläppsbesparingar för en given transport av gods eller personer. De gröna och de svarta jobben kan därför ses som ändpunkter på en skala, där alla andra jobb faller någonstans emellan. Långtidseffekten av det utförda arbetet tillför en dimension, där de blå jobben är de som har positiv effekt på sikt. (Vi kan även definiera en grupp av arbeten som har negativ långtidseffekt, t.ex 'gula' jobb. Laestadius inkluderar dock dessa i de 'svarta'.)

Vad som föreslås i denna motion är en skatteväxling: Avdrag för energikostnader avskaffas. Dessa ersätts med att företag i alla branscher beskattas utifrån sin totala energiförbrukning, så att grönare företag stimuleras med en lägre arbetsgivaravgift. Graden av framtida utsläppsreduktion bör inte påverka här; det är beställaren av arbetet/ägaren av resultatet som ska belönas eller bestraffas för detta. Premiering av elenergi framför fossil dito åstadkoms med koldioxidskatten.

Motion 71: Skapande av gröna pengar

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Stefan Norrman

E-post: stefannorrman@telia.com

Sammanfattning: Pengarna som skapas kan användas för t.ex.

- Utbyggnad och förbättringar av järnvägsnätet
- Omfattande utbyggnad av laddinfrastrukturen för elbilar
- Lantbruksstöd för en utökad övergång till hållbar och giftfri matproduktion
- Stöd till hållbart och klimatsmart byggande
- Anpassning av transportinfrastrukturen till ett förändrat klimat
- Gynna forskning, utveckling och användning av biokol
- Stöd till forskning, tester och utvecklingsinsatser inom områden för negativa utsläpp av växthusgaser
- Stöd till kommuner för att underlätta införandet av miljöfria zoner i stadsmiljö

Föreslagna åtgärder: Regeringen bör förutsättningslöst låta utreda:

- a. Hur affärsbankernas penningutgivning vid beviljande av lån kan överföras till Riksbanken.
- b. Hur en del av Riksbankens penningutgivning kan styras till områden som stödjer åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser.
- c. Hur en del av Riksbankens penningutgivning kan styras till områden som stödjer en hållbar ekonomisk samhällsutveckling.

Motiv och bakgrund: Under 1800-talets första decennier gav privata banker ut sedlar i en rad länder, vilket skapade ett tilltagande kaos på penningmarknaden. Vid århundradets mitt infördes i land efter land lagstiftning som gav centralbanken monopol på att trycka sedlar. Idag har alltjämt Sveriges Riksbank, och motsvarande institutioner i andra länder och valutaområden, monopol på utgivningen av mynt och sedlar, men då dessa bara omfattar några få procent av den totala penningmängden i en modern ekonomi, så har i praktiken privata banker och kreditinstitut återtagit makten över penningutgivningen. När affärsbankerna beviljar sina kunder lån så ?skapas? i praktiken nya pengar, som väsentligen figurerar som elektroniska pengar i form av siffror i bankernas datorer.

Den som har makt över kreditflödena i ett samhälle bestämmer i hög grad vilka idéer som får möjlighet att förverkligas och vilka typer av företag som får chans att växa och har på så vis ett avgörande inflytande över hela samhällsutvecklingen. Det är inte förenligt med de bärande principerna i en demokrati att denna enorma makt ligger i händerna på ett litet antal aktörer i finanssektorn.

Klimat- och miljöfrågorna har fått en allt större betydelse för en önskad samhällsutveckling. Därför bör en stor del av de nya pengar som skapas styras till områden som stödjer en positiv och önskvärd utveckling inom klimat- och miljöområdena.

Motion 79: Lånefinansiering är inte en hållbar lösning

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: En av hörnstenarna i det nyliberala projektet är att minska samhällets inflytande över individ och företag genom att sänka skatterna och därmed krympa statens verksamhet.

Sänkta skatter resulterade på 1990-talet i att stater istället lånade pengar och fick en accelererande statskuld. De senaste decennierna har vi sett ett ökande inflytande från näringslivet via så kallade Offentligt-Privata Samarbeten, OPS, och Privata Finansinitiativ, PFI, vilka skuldsatt stater ytterligare.

Konsekvenserna har blivit högre kostnader, ett kortsiktigt resursslöseri, och ökad klimatbelastning.

Föreslagna åtgärder: Pengar som staten lånar idag måste betalas med högre skatter imorgon. Att låna till statliga utgifter är bara att skjuta upp skatterna. Dessutom ökar det belastningen på klimat och miljö.

Jag vill att

- staten slutar låna upp pengar för långsiktiga satsningar,
- och istället bygger ut i den takt inkomsterna tillåter;
- staten i sista hand lånar räntefritt av sig själv (med budgetunderskott).

Motiv och bakgrund: "Den som är försatt i skuld är inte fri." Ernst Wigforss 1932.

Att låna pengar är att skaffa resurser för konsumtion nu, mot löfte att konsumera mindre i framtiden för att kunna betala tillbaka. Att låna är alltså att flytta sin konsumtion från framtiden till nuet. Priset för detta är att jag sitter i skuld till den jag lånar av, och naturligtvis gör den ökade konsumtionen att jag förbrukar resurser och skadar klimatet mer än jag skulle gjort annars.

Om jag lånar pengar av min granne för att köpa ny cykel så konsumerar jag mer, men min granne måste (tills jag betalar tillbaka) avstå från lika mycket konsumtion. Totalt blir då konsumtionen oförändrad. Om jag däremot tar ett banklån till cykeln (köper den på kredit) så ökar den totala konsumtionen, eftersom banken skapar nya pengar då den beviljar lånet. Ökningen blir sedan än större av att jag även måste tjäna ihop till räntan.

På samma sätt fungerar det då staten behöver pengar. Då staten tar in pengarna som skatt så flyttar den konsumtionsutrymme från medborgarna till sig själv, och totala konsumtionen är oförändrad. Om staten däremot lånar pengar som bankerna skapat så ökar konsumtionen, och staten hamnar i skuld till långivarna. Skattebetalarna måste sedan jobba extra för att betala tillbaka.

Nittonhundratalets stora lyft vad gäller välförhållanden och samhällsutveckling åstadkoms med stora investeringar i skolor och utbildning, sjukvård och skyddsnet, infrastruktur och försvar. Det mesta av detta var skattefinansierat, och de som ägde mest fick också betala en större del. Skatterna på de rikaste var höga; i t.ex. USA var marginalskatten över 90% på femtiotalet (<http://www.taxpolicycenter.org/statistics/historical-highest-marginal-income-tax-rates>).

Det var bara en fråga om hur länge de rika skulle acceptera detta, och på åttiotalet kom revolten. Efter en

intensiv propagandakampanj sänktes skatterna; först i USA och därefter i resten av världen. Man talade om effektivare statlig förvaltning, men sanningen var att när skatteinkomsterna försvann så blev staten tvungen att låna pengarna. Istället för att betala skatt började de förmögna låna ut sina pengar till staten, och fick betalt för det.

Självklart vill folk behålla sina pengar och gärna se dem öka, så har det alltid varit. Skillnaden blev att även staterna, från att värna om det allmänna bästa, började se till de rikas behov. Det gav början till en väldig omfördelning av förmögenhet, så att världens 1% rikaste idag äger mer än resten av jordens befolkning tillsammans.

Ett genomgående drag i människans historia är att de som på något sätt skaffat sig ett ekonomiskt övertag ofta använder detta för att öka sin makt; se t.ex. David Graebers "Skuld -de 5000 första åren". Idag ser vi detta globalt bland annat som en massiv indoktrineringskampanj där vi lärs attityder om gruppens roll gentemot individer och kortsiktig optimering visavi långsiktighet.

Denna indoktrinering har nu gjort oss i den rika världen till en generation av självcentrerade och kortsiktiga lycksökare, som på femtio år lyckats förstöra världen och sätta vår egen existens på spel mer än tusentals år av civilisation gjort innan oss.

Lånefinansieringen fick stora effekter på miljön. I och med att bankerna upptäckte att de kunde skapa pengar ur luft och gav sig in i lånekarusellen så ökade takten i ekonomin väsentligt. Det fanns plötsligt obegränsat med pengar för att utvinna nya naturresurser, och produktionen/konsumtionen av varor exploderade. Priset var, som vi nu vet, en enorm rovdrift på naturen och ett enormt tillskott till växthuseffekten.

När nu budet om vår civilisations förestående kollaps når oss reagerar vi på samma sätt: Vi vill investera oss ur knipan; vi ska fortsätta spendera för att behålla vår livsstil. Och vårt grundrecept är det inövade: Om vi behöver mer pengar än vi har så lånar vi bara.

Det är därför inte förvånande att en motion till Klimatriksdagen 2018 propagerar för att staten ska låna pengar till "investeringar i hållbar infrastruktur". Som att det system som orsakade krisen kan användas för att lösa den. Lån är kanske ett alternativ då det är bråttom, men långsiktiga satsningar bör ske med egna pengar, d.v.s. skatteinkomster.

Trots det fortsätter regeringar att låna, antagligen för att det känns riskabelt att höja skatterna. (Regelbundna väljarundersökningar påminner dem också om vad som kan hända om de tar ut mer skatt.) Moderna former av lån är det som kallas Offentligt-Privat Samarbete (OPS) och Privat FinansInitiativ (PFI), där långgivaren är den som också utför arbetet. Beslutsvägarna kortsluts, och snart beställer långgivaren från sig själv med påföljd att kostnaden skenar iväg. Ett exempel på detta är Nya Karolinska Sjukhuset i Stockholm som skulle kosta 5,5 miljarder, men där slutnotan verkar hamna på ca 30 miljarder (www.svd.se/om/nya-karolinska). Brittiska sjukhus som byggts med PFI har ännu värre läge (http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/file_on_4/6740895.stm).

Motion 80: **Ersättning för samhällsnyttig verksamhet**

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning:

Föreslagna åtgärder: Vi föreslår att, som ett enklare första steg mot allmän Baslön, samhället börjar ersätta människor för frivilligt och ideellt arbete och annan samhällsnyttig verksamhet.

Speciellt bör människor som aktivt engagerar sig för att rädda världen undan en klimatkatastrof premieras.

Motiv och bakgrund: Den svenska välfärdsstaten är ett internationellt begrepp, delvis kopierat på olika sätt i stora delar av världen. Modellen i ett nötskal syftar till att ge alla människor ett värdigt liv genom ekonomiska och andra stöd av olika slag. Med åren har detta vuxit till ett komplicerat system av bidrag, reglerat av ett lika komplicerat system av lagar, uttolkade av en stor byråkratisk apparat. Listan på olika bidrag kan göras lång: Föräldrapenning, barnbidrag, vårdnadsbidrag, sjukpenning, arbetsmarknadsstöd, studiebidrag, lönebidrag, lokaliseringssöd, särskilt stöd till funktionshindrade, föreningsbidrag, pension, osv.

Vi talar alltmer om Baslön som ett sätt att se till att alla har en dräglig minimum levnadsstandard, och samtidigt förenkla administrationen av socialstöd och stigmat som det ger. Vad vi inte talar så mycket om är vilka regler som ska gälla och fr.a. huruvida samhället kan begära någonting i gengäld.

Samtidigt pågår ett i stort sett obetalt men likafullt för samhället mycket värdefullt arbete i många sektorer av samhället. Föräldrar hjälper grupper av barn med läxorna, eller tränar dem i fotboll eller schack. Föreningar och frivilliga hjälper flyktingar och hemlösa med mat, husrum, och stöd vid kontakt med myndigheter. Folk på kvällskurser höjer allmänbildningsnivån och skapar debatt i dagsfrågor. Aktivistgrupper och andra politiska lokalorganisationer bidrar till att bredda demokratin och förbättra de politiska besluten. Författare, konstnärer och artister kan arbeta skapande utan lön i årtal innan de eventuellt slår igenom.

Specifikt i detta sammanhang är det tydligt hur många människor som frivilligt och oftast utan ersättning försakar mycket och lägger stor del av sin tid och energi på att sprida information och skapa opinion kring klimatkrisen. Denna frivilliga insats kan om några decennier visa sig ha varit avgörande för att den nödvändiga omställningen blev en framgång.

FÖRSLAG

Ett enkelt första steg mot allmän Baslön skulle vara att kompensera dessa frivilliga och alla andra som utan att begära pengar hjälper till att göra Sverige bättre. Vi skulle kunna sätta en nominell timlön, säg 100 kronor, och konstruera en schablon för hur mycket tid en typisk person inom varje kategori spenderar per månad. En hårt ideellt arbetande person kommer upp i ganska många timmar, ersättningen bör därför begränsas till säg 10 000 kronor per månad för att inte skapa en ny form av lönearbete av detta.

Gradvis kan detta system sedan öppnas till att inkludera studenter, föräldra- och sjuklediga (på lägstanivå), fattigpensionärer, arbetssökande, nyanlända, osv.

Motion 82:

Hindra statligt styrda investeringar i fossil energi

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Henrik Petré

E-post: j.henrik.pettersson@gmail.com

Sammanfattning: Hindra till exempel Fjärde AP-fonden att investera i oljebolag överhuvudtaget. Om man har en heltäckande svartlistning av tobak borde det gå utmärkt att helt svartlista oljebolag.

Föreslagna åtgärder: Pensionsfonder och andra fonder som staten råder över ska inte tillåtas investera i företag som utvinnet fossila bränslen eller har sina huvudintäkter från den fossila energiutvinningen. Aktuella innehav ska skyndsamt (säg inom ett år) avvecklas.

Motiv och bakgrund: Trots att till exempel Fjärde AP-fonden har principer som låter bra vad gäller vilka tillgångar man kan placera i [1] har man ändå placerat i Lundin Petroleum och det tyska kolbolaget RWE [2].

Att tvinga fonderna att divestera från fossil energi går i linje med en allt starkare global tendens, nyligen exemplifierad av staden New Yorks beslut att både divestera och stämma oljeföretag [3].

Pensionsfonder är stora placerare, och om man kan göra det kapitalet otillgängligt för fossilindustrin minskar dess möjligheter att göra investeringar och därmed öppna nya gruvor och fält.

Placeringar i fossilenergiföretag kommer förr eller senare att tappa i värde allteftersom fler och fler inser nödvändigheten med ett pris på koldioxidutsläpp (till exempel genom en skatt på EU-nivå), och den investerare som blir sist kvar kommer att förlora mest.

Slutligen anser jag det omoraliskt att jag som framtida pensionär ska dra fördel av att klimatet förstörs.

[1] <http://www.ap4.se/hallbarhet-och-agarstyrning/klimat-och-miljo/>

[2] <https://gofossilfree.org/se/skogsskovling-och-kolbrytning-ap-fonderna-maste-genast-divestera-ur-rwe>

[3] <https://www.theguardian.com/us-news/2018/jan/10/new-york-city-plans-to-divest-5bn-from-fossil-fuels-and-sue-oil-companies>

Motion 83:

Klimatanpassa barnbidraget!

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: Överbefolkning är en starkt bidragande orsak till klimatkrisen. Speciellt mängden människor i den rika världen orsakar långt över sin andel av utsläpp per capita. Den familjepolitik som Sverige införde efter andra världskriget och som sedan kopierats av flera andra länder leder (vilket var avsikten) till allt fler medborgare. Konsekvensen blir högre belastning på naturresurser och klimat.

Om Sverige ska trovärdigt propagera för lägre klimatbelastning måste vi sluta stimulera befolkningstillväxt. Ett första steg vore att anpassa barnbidragen till klimatet.

Föreslagna åtgärder: Jag föreslår att

- flerbarnstillägget tas bort,

- barnbidrag betalas för ett eller max två barn,
- barnbidraget räknas upp proportionellt till föräldrarnas ålder.

Motiv och bakgrund: Den socialdemokratiska visionen på 1930-talet om det goda samhället ledde till att makarna Gunnar och Alva Myrdal skrev boken 'Kris i befolkningsfrågan'. De räknade ut att befolkningspyramiden skulle innehålla allt fler äldre, vilka skulle via pensionen försörjas av relativt allt färre arbetande skattebetalare. Deras lösning var befolkningstillväxt, så att den unga delen av befolkningen alltid skulle vara många fler än de äldre. Det politiska resultatet blev barnbidrag och andra transfereringar till barnfamiljer.

Problemet med denna lösning är att den kräver ständig tillväxt för att fungera; i stort alltså samma problem som vårt ekonomiska system har. Exponentiell tillväxt slår förr eller senare i det Malthusianska taket. I just detta fall samverkar bägge tillväxterna till att vi mycket snabbt närmar oss taket.

Tyvärr har befolkningsfrågan en tendens både att misstolkas och att vara politiskt omöjlig. Vissa grupper anser att både problem och lösning finns i de fattigare länderna, utan att förstå att världens 10% rikaste (däribland nästan alla svenskar) står för mer än hälften av utsläpp och resursförbrukning. Andra försöker undvika frågan genom att säga att befolkningsökningen kommer att avstanna; vi kommer ihåg Hans Roslings presentation med lådor som förutsade att jordens befolkning kommer att stanna på 11 miljarder.

Men redan de 7,5 miljarder vi är nu är för många, speciellt om vi ska bibehålla och sprida en levnadsstandard ens i närheten av dagens rikas till alla människor på jorden. Skogarna orkar inte suga upp all den koldioxid vi släpper ut. Vi har redan huggit ner alltför mycket skog och gjort åkrar av dem. Åkrarna har vi sedan utarmat på näringsämnen så långt att det knappast går att odla på dem utan konstgödsel. Konstgödseln har sipprat ut i haven och orsakat kollaps av fiskbestånden, och andra arter dör av svält.

Världen, och framför allt den rika världen, måste arbeta för att minska sin befolkning för att kunna bibehålla en värdig standard. Sverige både kan och bör gå före, och ett konkret sätt att göra detta vore att sluta stimulera befolkningsökning genom att begränsa barnbidraget.

Detta kan göras på flera sätt. Enklast är att helt enkelt bara ge bidrag för ett eller möjligen två barn. Flerbarnstillägget måste naturligtvis slopas. Ett annat sätt, som föreslagits av bl.a. Olle Torpman i boken Miljöetik, kan vara att koppla bidraget till föräldrarnas (eller kanske yngsta förälderns?) ålder, för att på det sättet öka generationsgapet så att färre generationer lever samtidigt. Man skulle kanske också kunna införa att spara ihop till barnbidrag, likt hur pensionsystemet fungerar.

Det finns andra stimulanser för ökat barnafödande som kan diskuteras. Den subventionerade förskolan har så många andra fördelar för samhället att den antagligen inte bör röras, men vår mycket generösa föräldraledighet borde kunna diskuteras.

Motion 91: För en fossilfri finanssektor

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Em Petersson

Organisation: Greenpeace, Fossil Free Sverige - Divestera AP-fonderna, Klimataktion, Afrikagrupperna, Jordens vänner, PUSH Sverige, Latinamerikagrupperna, Föräldravrådet

E-post: em.petersson@greenpeace.org

Sammanfattning: Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att staten säkerställer att finanssektorns investeringar lever upp till Parisavtalets avsikt att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader och inte bidrar till klimatskadlig verksamhet. De statliga AP-fonderna investerar idag i några av de smutsigaste verksamheterna i världen, nu är det dags att fonderna blir fossilfria.

Föreslagna åtgärder: En fossilfri finanssektor:

Att Sveriges regering slår fast ett mål om och utarbetar en handlingsplan för en fossilfri finanssektor

Klimatsäkra AP-fonderna:

AP-fondernas investeringar ska vara förenliga med Parisavtalet

Klimat och miljö ska utgöra den ram inom vilken avkastning kan eftersträvas

AP-fonderna ska flytta investeringarna från fossil verksamhet till hållbara lösningar som förnybart

Motiv och bakgrund: Om FN:s mål om att begränsa uppvärmningen av jorden till väl under 2 grader och helst till 1,5 grader ska kunna uppfyllas, är det helt nödvändigt att världens finansmarknader slutar att investera i och låna ut pengar till fossilindustrin. Investeringar som idag går till fossila bränslen måste skiftas över till långsiktigt hållbara lösningar på klimatkrisen, såsom förnybar energi och åtgärder för energieffektivisering.

Sverige har som ambition att bli världens första fossilfria välfärdsnation. Men samtidigt som åtgärder görs för att minska de inhemska utsläppen, tillåts den svenska finansbranschen att investera i bolag som driver på klimatförändringarna.

Idag investerar till exempel våra gemensamma pensionsfonder miljarder kronor i flera av de värsta utsläpparna i världen.* Företag som genom att utvinna och förbränna enorma mängder kol, olja och gas smutsar ner planeten och bidrar till klimatförändringarna.

Kostnaderna av klimatförändringarna kommer att bli mycket stora för samhället. Klimatet känner inga nationsgränser. Svenska investeringar i klimatskadlig verksamhet i andra länder får effekter även för Sverige med ökade kostnader som följd vilka kommer att behöva bekostas av svenska skattebetalare i morgon.

Sverige har ratificerat klimatavtalet som antogs i Paris i december 2015. Enligt Parisavtalet har Sverige förbundit sig att ” göra finansiella flöden förenliga med en väg mot låga växthusgasutsläpp och en klimatomåttligt motståndskraftig utveckling.” Och från den första januari 2018 har Sverige en klimatlag och ett klimatpolitiskt ramverk. Det är dags att detta märks även i finanssektorn.

* Se tex:

“Du äger! AP-fondernas ägande av fossila reserver” , WWF 2015

(<http://www.wwf.se/press/pressrum/pressmeddelanden/1592004-ny-granskning-avslojar-ap-fondernas-reserver-av-miljoforstorande-kol-okar>)

“Staten, kapitalet och oljan” , Greenpeace 2017

(<http://www.greenpeace.org/sweden/se/rapporter-och-dokument/Staten-kapitalet-och-oljan/>).

Motion 118:

Avdragsgill klimatkompensation

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): ZeroMission

Organisation: ZeroMission

E-post: jenny.blomberg@zeromission.se

Sammanfattning: Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD) har i en dom om klimatkompensation tagit ställning på ett sätt som kommer att hämma det frivilliga klimatarbetet i svenskt näringsliv.

Klimatkompensation bör i det här avseendet naturligtvis jämföras med andra frivilliga, kontrollerade sätt för företag att ta ansvar, exempelvis hållbarhetsmärkningar som Krav, Bra miljöval, Svanen, EU blomman och Fair Trade.

Föreslagna åtgärder: Skattelagstiftningen bör ändras eftersom avdragsrätt ska gälla för all certifierad och projektbaserad klimatkompensation

Motiv och bakgrund: I sin tolkning av skattereglerna visar HFD brist på aktuell kunskap om vad klimatkompensation handlar om. Man missar helt att klimatkompensation är ett vanligt sätt för företag att ta kostnaden för sin klimatpåverkan, utöver det viktiga arbetet med att minska sina egna utsläpp av växthusgaser. För många ansvarstagande företag och deras kunder är det här en självklar kostnad för att producera produkter och tjänster och inte minst för att transportera dem till marknaden. En undersökning av Novus (2017) visar att 7 av 10 konsumenter föredrar att köpa produkter och tjänster av företag som tar sitt klimatansvar. Klimatkompensation kan alltså ge mervärden och ge ytterligare kvalitet till en produkt eller tjänst. Klimatkompensationen sker genom certifierade och registrerade projekt. För att klimatkompensera behöver företagen beräkna sin klimatpåverkan och köper sedan krediter som levererar motsvarande koldioxidreduktion eller -upptag, exempelvis genom trädplantering eller projekt som främjar utbyggnad av förnybar energi. Genom att företagen får information om sin klimatpåverkan och att de via klimatkompensationen tar på sig en kostnad för utsläppen, driver det på arbetet med att minska verksamhetens klimatpåverkan. Klimatkompensation finns även specificerat i standarden ISO 14021 och är en etablerad metod för verksamheter som arbetar med ständiga förbättringar och har för avsikt att kommunicera sitt miljöarbete.

Kostnaden för klimatkompensation ger, tvärt emot HFD:s bedömning, både en viktig motprestation och har i högsta grad koppling till verksamheten. Det blir en alltmer naturlig del av företagets kostnader, som förstås bör vara avdragsgill. En hel värld betraktar klimatkompensation som ett kostnadseffektivt sätt att minska sin klimatpåverkan och från många håll vill man ha ett pris på utsläpp. Att idag betrakta företagets klimatkompensation som en gåva utan koppling till verksamheten är helt förlegat och obegripligt.

Dagens Juridik (<http://www.dagensjuridik.se/2014/09/hfd-salta-kvarns-kostnader-klimatkompensation-inte-avdragsgill>)

Miljömärkning och miljödeklarationer - Egna miljöuttalanden, SIS

<https://www.sis.se/produkter/ledningssystem-e07b0fe8/ledningssystem-for-miljo/ssiso14021/>

<https://www.svd.se/foretag-hindra-inte-vart-klimatarbete-regeringen>

<https://www.aktuellhallbarhet.se/regeringen-lyssnar-inte-till-remissvaren-om-klimatkompensation/>

<https://news.cision.com/se/zeromission/r/lagforslag-fran-regeringen-bromsar-naringslivets-klimatambition,c2043374>

<http://supermiljobloggen.se/debatt/2016/07/max-varken-vi-vara-gaster-eller-klimatet-har-tid-att-vanta-det-ar-dags-att-agera>

Motion 119:

System för klimatneutralitet

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Zeromission AB

Organisation: ZeroMission AB

E-post: jenny.blomberg@zeromission.se

Sammanfattning: Intressentgrupper i Sverige blir mer och mer oroade över klimatpåverkan från produkter, tjänster och företag. Det innebär att det finns incitament för företag att kommunicera sitt miljöansvar mot marknaden. Termen ” klimatneutral” används idag på flera olika sätt, av olika företag för att ange deras varierande nivåer av engagemang och handling. Det gör att intressenternas intressen inte uppfylls. Vårt förslag är att den svenska regeringen tar till nödvändiga åtgärder och introducerar ett system eller standard för att säkerställa att klimatambitionen höjs och intressenternas förväntningar är up

Föreslagna åtgärder: Den svenska regeringen bör inrätta ett rigoröst system för certifiering av produkter, tjänster och företag som vill kalla sig klimatneutrala.

Motiv och bakgrund: Termen ” klimatneutral” började användas i Sverige och Europa för 10-15 år sedan. Då fanns ingen definition av begreppet. Sedan dess har förståelsen för klimatrisker ökat enormt och metoder och praxis för klimatfotavtryck och klimatberäkningar har utvecklats och standardiserats. I dag vill intressentgrupper ha möjlighet att bedöma företagens klimat och miljömässiga engagemang. För att göra det möjligt måste kommunikationen från företag vara tydlig och trovärdig. Dessvärre används termen ” klimatneutral” på flera olika sätt, och representerar en bredd av engagemang och åtgärder på olika nivåer från berörda aktörer. En standardiserad process för en certifiering, som regeringen stödjer, skulle ge begreppet en nödvändig tydlighet och trovärdighet. Systemet kan vara baserat på standarder som är gjorda av internationella experter, och inkludera tredjeparts verifiering. Den Australienska regeringen har etablerat ”Carbon Neutral Certification Programme” till vilka intresserade kan söka. Systemet som är administrerat av Miljö och Energimyndigheten är baserat på internationellt erkända standarder.

Den svenska regeringen är intresserad av att öka konsumentmakten med hjälp av trovärdiga certifieringar och märkningar av produkter, tjänster och företag. Den svenska regeringen har redan en plattform genom Miljömärkning Sverige. Ett program för klimatneutral certifiering skulle passa in i den strukturen.

<http://www.environment.gov.au/climate-change/government/carbon-neutral/certified-businesses>

<https://zeromission.se/nyheter/att-bli-klimatneutral-pa-riktigt/>

See also standards: ISO 14021 and PAS 2060.

Motion 127:

Varifrån kommer nya pengar och vem får dem?

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Kjell Claeson

E-post: kjell.claeson@vedbocken2.se

Sammanfattning: Sverige och troligtvis hela världen har ett mycket komplicerat och enormt orättvist penningssystem. Vi, befolkningen tror att riksbanken ger ut nya pengar och bankerna lånar ut besparingar som befolkningen satt in på banken. I själva verket skapar riksbanken endast sedlar och mynt, samt en mindre mängd elektroniska pengar som bara bankerna har tillgång till. Det är bankerna som genererar den största mängden av pengar (M3) som finns i Sverige idag. När du lånar pengar skapar banken dessa pengar och sätter in dem på ditt konto. Vid återbetalning av lånet försvinner pengarna (forts bilaga)

Föreslagna åtgärder: Åtgärder

Jag vill se Sveriges riksdag tillsätta en oberoende transparent utredning om hur Sveriges penningssystem fungera i detalj. Där svar ges på frågor som: Varifrån kommer nya pengar och vem får dem? Vad är det som bestämmer hur mycket en bank kan låna ut? En utredning som belyser olika ord som används inom vårt penningssystem som t.ex. Riksbankens betalningssystem Rix, lom (forts. Bilaga)

Motiv och bakgrund: Idag tror Svenska folket att deras insatta pengar lånas ut, via bankerna till folk som vill köpa hus eller annan konsumtion. Detta är inte sant, utan hur pengar skapas ser ut så här. Riksbanken skapar sedlar och mynt, samt en mindre varierande mängd elektroniska pengar som endast bankerna har tillgång till. När du vill låna pengar skapar banken dessa och sätter in på ditt konto. När du sedan betalar tillbaka lånet försvinner pengarna igen.

Detta kan man inte läsa om på gymnasiet eller på universiteten, där hittar man inte någon förklaring hur penningmängden pengar ökar eller minskar i vårt samhälle. Däremot finns massor med trovärdiga institutioner som beskriver fenomenet:

1. Riksbanken <https://youtu.be/1UbjDzLy8KkO>
2. Engelska parlamentet <https://youtu.be/YxG3O49uVjg>
3. Isländsk undersökning : sid 20 avsnitt 3 stycke 4 <https://www.stjornarradid.is/media/forsaetisraduneyti-media/media/Skyrslur/monetary-reform.pdf>
4. Annika Winsth Chefsekonom på NORDEA vet inte hur pengar kommer till?????<https://youtu.be/uCarEUdHiP0>

I Basel III utgår inte från inlåningen när banker skall bestämma hur mycket pengar som kan låna ut, utan på bankens eget kapital plus en viss form av upplåning. Denna summa kallas för ” total kapitalbas” . I formeln här nedan kallas denna summa för B och antas vara 1 miljard.

Utlåningspengar= A, Kapitaltäckningsgrad= $x=8\%$, Riskvikt= $y=35\%$

Formel för hur mycket pengar banken kan låna ut är: $A=B/x*y$?? $A=1/0,08*0,35$?? $A=35,7$ miljarder

En bank kan alltså skapa nya pengar som är minst 35 gånger mer än sin totala kapitalbas. Ovanstående

formel kan lätt härledas från nedanstående stycke som är taget från riksdagens dokumentlager. Se länken nedan

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/fakta-pm-om-eu-forslag/inforande-av-basel-3-och-harmonisering-av_GY06FPM148
Kapitel 1:2 sjätte stycket.

Det grundläggande kapitaltäckningskravet är att kreditinstituten ska ha en kapitaltäckningsgrad på minst 8 procent. Det innebär att kreditinstituten ska ha kapital motsvarande 8 procent av deras tillgångar. Kapitalkraven är dock riskviktade, vilket betyder att olika tillgångar (t ex utlåning till olika låntagare) tilldelas riskvikter som är knutna till risken att låntagaren inte kan fullgöra sina låneåtaganden. Kapitalkravet beräknas därefter som lånebeloppet multiplicerat med riskvikten gånger 8 procent. Ett lån på 1 miljon kronor till ett företag innebär med en riskvikt på 100 procent ett riskviktat kapitalkrav på 1 miljon x 100 procent x 8 procent = 80 000 kr. Bostadslån till hushåll med fastighet som pant har vanligtvis 35 procent riskvikt, varför kapitalkravet på ett bostadslån på 1 miljon kr blir 1 miljon x 35 procent x 8 procent = 28 000 kr. Lån till t ex EU:s medlemsstater (innehav av statsobligationer) har riskvikt noll och ställer därför inte något krav på kapital alls.

Nedanstående fem rubriker, kan det vara problem som skapas av vårt penningssystem?

Pyramidspel

Alla elektroniska pengar kan bara finnas på någon banks konto. Det betyder att alla pengar som skapats genererar räntor. Ju mera nya pengar bankerna skapar för utlåning ju mera pengar behövs till den ökande ränteskulden. Problemet är att dessa räntepengar inte skapas när bankerna lånar ut sina nya pengar. Nya pengarna skall endast räcka till kommande amorteringar. Varifrån kommer då pengarna till räntan. Jo, genom att bankerna hela tiden ökar sin utlåning. Nya pengar som i framtiden skall användas till amortering används idag för att betala räntor. Därför kan mängden pengar som skapats genom tiden, beskrivas som en upp och nedvänd triangel. Triangelns bas måste hela tiden öka, med nya lån, och för eller senare kommer den att bli instabil och krascha. Antag att vi alla amorterade våra lån skulle ca 90% av alla pengar försvinna. Vi måste därför hela tiden öka våra lån, för att förse samhället med nödvändiga pengar.

Koncentration av av förmögenhet

Fördelar som banker har med rätten att skapa pengar, medför inte att banken får dessa pengar, för de försvinner igen vid amorteringen. Observera när bankerna skapar pengar genom lån får banken en ränteinkomst, samtidigt en ränteutgift eftersom pengarna samtidigt sätts in på låntagarens konto. Differensen mellan bankens ränteinkomst och ränteutgift är banken förtjänst av att ha rätten att skapa pengar.

Räntedifferensen brukar ligga på ca 1-2%. Om vi antar att differensen är 2% så har banken om 35 år en sammanlagd inkomst som är lika stor som penningmängden (M3) är idag. Det sker alltså en stor omfördelning av pengar från låntagare till utlånare. Även de som inte har några lån drabbas av denna omfördelning, eftersom priset på konsumtionsvaror belastas med ca 20% räntor.

Stor industrikoncerner äger eller styr, oftast en eller flera banker. Koncernerna styrs oftast av en liten grupp människor i styrelser och som ägare. Tänk vad praktiskt det är att vid egna projekt (forts bilaga)

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 133:

Så löser vi Sveriges skuldkris och på kuppen hjälper klimatet

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

Organisation: Positiva Pengar Sverige, positivapengar.se

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: Bankerna tjänar pengar på att skapa krediter och låna ut dem mot ränta. Att vinstintresset styr detta gör att ekonomin sväller mycket snabbare än den borde. Vår lånebaserade ekonomi har skapat ett tryck på evig tillväxt långt över vad planeten tål.

Här presenteras en lösning, Suveräna Pengar, som gynnar alla svenskar (utom bankerna och deras ägare). Den innebär att endast betalmedel som skapats av Riksbanken får användas för handel och andra ekonomiska transaktioner. Detta minskar tillväxttrycket, risken för finansbubblor och bankkrascher, och gör betalsystemet säkrare.

Föreslagna åtgärder: Jag vill att

- Regeringen informerar om hur låneekonomin påverkar klimatet,
- Riksbanken åter får ensamrätt att skapa pengar,
- Sverige inför Suveräna Pengar enligt nedan.

Motiv och bakgrund: PROBLEMET

Bankerna får inte längre trycka pengar, det blev olagligt 1904 och kallas falskmynteri. Trots det är idag ca 98% av alla svenska 'pengar' skapade av banker.

Varje gång vi betalar en räkning via bankkontot eller handlar med kreditkort eller Swish använder vi bankernas 'pengar', s.k. 'krediter'. (Från latinets 'credo', 'tro'. Krediter fungerar så länge alla tror på dem.)

Krediter är ett slags skuldsedlar där banken lovar att betala innehavaren pengar. Dessa krediter kan sedan bytas mot en vara eller tjänst. Krediterna är alltså ett betalmedel.

Det är förbjudet för andra än Riksbanken att trycka pengar, men vem som helst får skriva en skuldsedel. Bankerna skriver massor; när du t.ex. köper en cykel med kreditkortet så skapar banken krediter som du betalar säljaren med. Du får en skuld till banken som du betalar av, t.ex. med de krediter du får som lön. Banken förstör krediterna, dvs 'river sönder skuldsedeln', vartefter du betalar. Allt detta sker i datorer, och vi är så vana vid det att vi tror att de siffror vi ser på kontoutdraget är riktiga pengar. Men det är bara skuldsedlar.

Det fiffiga för bankerna är att de tjänar ränta på att låna ut krediter. Och det blir mycket ränta: Idag finns ca 3000 miljarder svenska kronor i omlopp, varav alltså ungefär 98% är krediter. Räkna på det!

Det är en ytterst lönsam verksamhet att skriva ut krediter. Det syns inte minst på alla nya 'banker' som vill att vi ska använda deras kreditkort eller ta ett lån från dem.

MEN vad är då problemet, annat än att vi konstant betalar ränta? Jo, den obegränsade tillgången på betalmedel, just nu till låg ränta, gör att priserna rakar i höjden för allt som det inte finns tillräckligt av. Priset för en normal bostad där det finns jobb är nu utom räckhåll för unga och andra med låg inkomst.

Allvarligare är belastningen på klimatet. Ta ett lån gör vi ju för att få pengar nu, mot ett löfte att betala tillbaka senare. Vi flyttar konsumtion från framtiden till nuet, och kan alltså konsumera mer. Det vore OK om andra istället konsumerade mindre, men så är det inte. Vi bygger upp en allt högre låneskuld till bankerna, och konsumerar följaktligen jordens resurser långt över våra tillgångar.

Dessutom har denna lånekarusell gjort att Sverige nu har världens näst högsta privata skuldsättning (nordic.businessinsider.com/experts-say-that-sweden-is-on-the-verge-of-a-financial-crisis-2017-11/).

LÖSNINGEN

Det finns ett sätt att lösa problemet utan att skapa en krasch. Lösningen, som kallas Suveräna Pengar, utarbetades av USA-ekonomen Irving Fisher som lösning på 1930-talets depression. Den har nu preciserats och anpassats av den tyske ekonomiprofessorn Joseph Huber tillsammans med den engelska tankesmedjan Positive Money och ekonomen Kate Raworth, vilka nyligen presenterat den i rapporten 'Escaping Growth Dependency'.
(<http://positivemoney.org/what-we-do/escaping-growth-dependency/>)

Positive Money UK är en del av International Movement for Monetary Reform, vars lokalorganisation här heter Positiva Pengar (positivapengar.se).

I korthet fungerar reformen så här: Riksbanken återfår ensamrätten att skapa nya pengar. Mängden som skapas bestäms av en expertkommitte, i princip dagens Riksbanksdirektion. För att hålla penningvärdet fast ges mer pengar ut när inflationen är för låg och mindre när inflationen är för hög. Riksbanken bestämmer alltså hur mycket pengar som ska finnas i omlopp, men Regering och Riksdag beslutar hur de nya pengarna ska användas, t.ex. för ny vindkraft eller som 'helikopterpengar' till alla svenska medborgare.

Alla medborgare får ett konto hos Riksbanken, som ett personkonto, där de normalt får sin lön och andra utbetalningar och kan betala räkningar. Detta konto ger inte ränta på insatta pengar och kan inte övertrasseras. Det kan anslutas till Swish och till betalkort (men alltså inte till kreditkort).

Bankerna finns kvar, men eftersom de inte får skapa nya pengar så kan de bara låna ut sina egna pengar och de pengar som sparare satt in (mot ränta) på s.k. investeringskonton. Bankerna kan också erbjuda förmedlingstjänster till kundernas Riksbankskonton samt kreditkort.

Fördelarna med reformen är många, exempelvis:

- Mängden nya pengar som skapas styrs inte längre av vinstintresse, vilket reducerar trycket på tillväxt och risken för finansbubblor.
- Banker blir vanliga företag, med samma lönsamhets- och effektivitetsvillkor.
- Banker kan inte använda insättarnas pengar för riskabla spekulationer, om inte insättarna går med på det.
- En bank kan gå i konkurs utan att dra ner hela ekonomin, eftersom inga krediter (skuldsedlar) är garanterade av den banken.

- Medborgarnas pengar finns kvar hos Riksbanken, så vardagsekonomin fungerar även i en bankkras.
- Prisutvecklingen på bostäder blir rimligare.

Reformen genomförs över en natt, då alla bankers betalkonton överförs till Riksbanken. Bankerna kompenserar Riksbanken med en skuld på samma belopp. Skulden avbetalas sedan under en övergångsperiod på t.ex. 30 år.

Motion 139:

Investeringsbank för omställning till fossilfritt samhälle

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Gertrud Ingelman

E-post: gertrud.ingelman@gmail.com

Sammanfattning: För att genomföra omställningen till ett fossilfritt samhälle behövs stora satsningar på infrastruktur och utbyggnad av förnybar energi. För att kunna genomföra de investeringar som behövs för att undvika framtida klimatkatastrofer behöver dessa investeringar genomföras så snabbt som möjligt. Därför behövs en statlig investeringsbank som lånar ut till låg ränta till företag, regioner och kommuner så de snabbare kan genomföra satsningar som minskar fossila utsläpp.

Föreslagna åtgärder: Sverige riksdag ska fatta beslut om en statlig investeringsbank för att ställa om till ett fossilfritt samhälle.

Företag, regioner och kommuner ska kunna låna pengar för gröna investeringar till låg ränta.

Motiv och bakgrund: För att klara övergången till fossilfritt Sverige står vi inför ett oerhört stort behov av kapital för investeringar och därför behövs en statlig investeringsbank för att bygga ut och rusta upp järnvägar, elektrifiera transportsektorn, producera förnybar energi och fasa ut fossil användning i industri och bostadssektorn m.m.

Klimatforskaren Kevin Anderson hävdar att Sveriges nu antagna klimatmål inte är i närheten av vad som behövs för att nå Parismålen. Han uttrycker att "ett rimligare mål för Sverige vore 75 procent minskning till 2025 och att koldioxidutsläppen från energianvändningen i princip måste vara helt borta till 2035 detta för att i alla fall ligga i linje med tvågradersmålet som i sig kommer vara katastrofalt för stora delar av världen". <http://effektmagasin.se/kevin-anderson-darfor-ar-det-avgorande-vilket-uppdrag-det-klimatpolitiska-radet-far/>

Det innebär att Sverige behöver växla upp investeringarna för att nå ett fossilfritt samhälle till en mycket högre nivå och därför behövs en specialinrättad statlig investeringsbank som till låga räntor kan låna ut till företag, regioner och kommuner.

Motion 140:

Fossila subventioner ska fasas ut ur statsbudgeten

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Gertrud Ingelman

E-post: gertrud.ingelman@gmail.com

Sammanfattning: I statsbudgeten 2018 finns fortfarande stora subventioner till fossilt. För att nå ett fossilfritt samhälle måste dessa fasas ut. Svenskt inrikesflyg slipper energiskatt. Idag subventioneras diesel med lägre energiskatt än bensin. Jord- och skogsbrukets och gruvnäringens fordon har nedsatt energiskatt. Naturskyddsföreningen beräknar att dessa subventioner uppgår till 13 miljarder. Flyget ska beskattas och omställning av resor och transporter till järnväg prioriteras. Branscher inom jord- och skogsbruk och gruvnäringen bör hellre få stöd till investeringar i fossilfria tekniker.

Föreslagna åtgärder: Fossila subventioner ska fasas ut ur statsbudgeten.

Motiv och bakgrund: Skall Sverige kunna ställa om till ett fossilfritt samhälle kan vi inte samtidigt subventionera det fossila eftersom det minskar verksameters incitament att ställa om. Branscher som jord- och skogsbruk och gruvnäringen kan i stället få stöd till investeringar i fossilfri teknik och bränslen. Flyget ska beskattas och omställning av transporter från flyg till järnväg prioriteras. Diesel ska inte beskattas lägre än bensin vilket i praktiken innebär en subvention.

Bakgrund.

Svenska Naturskyddsföreningen uppmärksammar att fortfarande (2018) har statsbudgeten stora subventioner av fossilt.

I "svensk skattelagstiftning finns sedan länge ett stort antal skatteundantag och -nedsättningar till klimatskadliga verksamheter. Sänkta energi- och koldioxidskatter, sk. fossila subventioner, kostar staten mångmiljardbelopp och bromsar resan mot nollutsläpp".

-" Fossila subventioner minskar incitamenten att åtgärda utsläppen och strider mot principen om att den som förorenar också ska betala. De minskar Sveriges möjlighet att leva upp till Parisavtalet och nå miljömålen", säger Naturskyddsföreningens ordförande Johanna Sandahl.

"Bland de mer anmärkningsvärda klimatskadliga subventionerna, som totalt uppgår till 13 miljarder, märks:

Dieselbränsle subventioneras med 18 öre lägre energiskatt per kWh än bensin. Om bensin och diesel beskattades lika skulle statens skatteintäkter öka med 8,7 miljarder.

Gruvnäringen får punktmarkerat stöd genom nedsatt energiskatt på gruvfordon. Kostnad: 390 miljoner kronor.

Svenskt inrikesflyg slipper energiskatt, till en kostnad för statskassan på 900 miljoner 2018 Effekten av den föreslagna flygskatten urholkas rejält av sådana motstridiga subventioner.

Jord- och skogsbruket kostar 820 miljoner i nedsatt koldioxidskatt på traktorer och arbetsmaskiner".

Källa: <https://www.naturskyddsforeningen.se/nyheter/rekordsatsning-pa-miljo-fossila-subventioner-nasta-steg>

Motion 169:

Hejda låneekonomin. Begränsa lånekonsumtionen. Så minskas CO2-utsläpp.

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Bo G Eriksson

Organisation: Ökenodlarna

E-post: bo@desertcultivation.org

Sammanfattning: En stor del av konsumtionen och dess utsläpp av växthusgaser i välbärgade länder sker på medel lånade i banker. Bankerna lånar ut pengar som de inte har. Pengarna skapas när du lånar. Lånet skapar en tillgång hos banken, som med tiden kräver in dessa pengar med ränta. Om bankerna inte tilläts att skapa pengar för konsumtionskrediter skulle vi i den välmående världen behöva begränsa vår konsumtion till de sparade pengar vi har. Detta skulle kunna ske genom en internationell överenskommelse om att banker endast få ge konsumtionskrediter i den utsträckning de har sparades pengar att låna ut.

Föreslagna åtgärder: Att uppdra åt riksdag och regering att på internationell nivå arbeta för att minska bankers kreditgivning till konsumtion genom att minska utrymmet för banker att låna ut pengar, som de inte har.

Motiv och bakgrund: En stor elefant i rummet är den höga konsumtionstakten i den välbeställda delen av världen. Konsumtionen bidrar till stora utsläpp av växthusgaser. En stor del av konsumtionen sker på medel lånade från banker eller andra kreditinstitut. Det är märkligt: BANKERNA LÅNAR UT PENGAR SOM DE INTE HAR!. De flesta tror att bankerna samlar in sparpengar, som de sedan lånar ut till behövande. Så är det inte med den största delen av utlåningen. Pengarna de lånar ut finns inte utan skapas när du lånar. Vid lånet tas det lånade beloppet upp som en tillgång hos banken, som med tiden kräver in pengar med ränta av det du har tjänat. Undra på att bankerna går med vinst. Om bankerna inte tilläts att skapa pengar för konsumtionskrediter skulle vår konsumtion minskas kraftigt. Hur mycket bilar, båtar, semesterresor och annat har vi inte köpt för lånade pengar. "Ta ett snabblån och far och flyg!". Vad jag förstår skulle sådana begränsningar kunna införas genom att höja kraven på bankerna att ha tillgång till sparades pengar för sin utlåning. Har de inte mer inlånade pengar så får de inte låna ut. I dagsläget får de alltså hitta på pengar och låna ut dem för konsumtion. Jag kan inte säga att jag till fullo förstår bankernas trolleritrick, som vi alla går på och de flesta av oss applåderar. En som förstått mera är Marianne Påsse. Läs hennes bok: Tänk om Nya pengar förändrar världen, som publicerades 2017 av Öraholma bok & skrivstudio.

Om jag förstår det rätt är ett av huvudskälen till att Nordea flyttar till Finland att de där får skapa mer påhittade pengar till krediter. Sverige ställer idag större krav på bankerna. Svenska banker får inte hitta på lika mycket pengar. Detta visar på att Sverige, så som motionen föreslår, måste arbeta för att få internationella överenskommelser om begränsade påhittade pengar. Detta borde kunna bli en fråga för nästa klimatmöte och skulle kunna ge en rejäl minskning av växthusgasutsläpp!

Motion 189: Bränsleprissättning (bensin 50 kr/liter?)

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: Kolvätebaserade drivmedel har, bortsett från klimat- och miljöbelastning, stora fördelar framför andra energiformer. De är dessutom basen på en mycket stor infrastruktur för produktion och transport, turism, osv. Vi kommer inte att på kort sikt kunna bygga om hela detta system, så tillgång till ersättningsdrivmedel kommer att vara mycket viktigt. För att stimulera detta bör vi se till att genuint hållbara alternativ kan prismässigt konkurrera med de fossila.

Föreslagna åtgärder: Jag vill att

- skatter och avgifter justeras så att fossila bränslen alltid är dyrare än hållbara alternativ,
- en del av dessa statens inkomster öronmärks för forskning som entydigt hjälper klimatet.

Motiv och bakgrund: SITUATIONEN IDAG

Bensin, dieselolja, flygfotogen, och andra flytande kolväten är idag de absolut marknadsdominerande energiformerna inom all form av transport, möjligen med undantag av rälsbunden transport. Anledningen är dels att fossil olja har varit lättillgänglig och billig och därigenom skapat denna typ av infrastruktur, dels att oljan är ett lätt distribuerat ämne med högt energiinnehåll per vikt och volym.

Försök med alternativa flytande eller gasformiga bränslen pågår, och t.ex. har Brasilien kommit långt i introduktion av etanol (om än med stora miljömässiga problem). Fortfarande har dock de fossila bränslena ett fast grepp om marknaden.

Motorbensinpriset i Sverige består av tre delar: Grundpris från distributören, energiskatt 3 kr 88 öre, och koldioxidskatt 2 kr 62 öre per liter.

HUR BÖR DETTA SE UT I FRAMTIDEN?

En cirkulär (kolväte-)bränsleförsörjning kan ske på olika sätt:

- Avfall och avloppsslam kan rötas för att utvinna metangas;
- Biomassa kan odlas och sedan jäsas för att utvinna etanol;
- Koldioxid kan möjligen utvinnas från processindustri eller ur atmosfären och syntetiskt förädlas till bränsle.

Alla metoder har för- och nackdelar, förutom olika tidshorisont. I varje tid finns dock ett billigaste alternativ till fossilt bränsle. Fossilt bränsle bör prissättas så att det inte kan konkurrera ut detta alternativ. I tillägg bör fossila bränslen belastas med en "fossilkoldioxidavgift" som täcker kostnaden för extrahering och lagring av atmosfärisk koldioxid. Denna senare bör gå direkt till forskning och utveckling av sådan teknik.

Motion 195: **Avgift och återbäring för energi (fee & dividend)**

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: För att uppnå demokratisk acceptans för en åtstramning av energiförbrukningen i Sverige föreslås en fördelningsavgift på energiproduktion, så att all produktion och import av energi avgiftsbeläggs i proportion till sin belastning på klimat och miljö, och de så insamlade medlen fördelas till medborgare och företag.

Som exempel kan alla i Sverige bosatta fysiska personer få varsin andel, och företagen en andel per heltidsanställd.

Om total energiproduktion = 400TWh, avgift 1 öre/kWh, 10M invånare, 5M anställda => 1 andel = SEK 267.-

Föreslagna åtgärder: Jag föreslår att

- Sverige inför en avgift på all energiproduktion och -import,
- denna avgift differentieras m.a.p. grad av klimat- och miljöbelastning,
- avgiften tas ut vid energikällan så att producenten ansvarar för inbetalning,
- i det fall energin är importerad, avgiften tas ut vid gränsen som en tull,
- inkomsterna från denna avgift oavkortat återgår till medborgare och näringsliv.

Motiv och bakgrund: SITUATIONEN IDAG

Energi är och har varit billigt i cirka 100 år. Utvinning av energi gav upphov till ny teknologi vilken möjliggjorde allt snabbare utvinning i ett ständigt accelererande tempo. Detta har utvecklat en samhällsstruktur som är totalt beroende av energi, men som samtidigt givit de rikare i världen en aldrig tidigare sedd levnadsstandard.

Då vi nu ser en framtid där tillgången på fr.a. fossil energi blir radikalt begränsad uppstår naturligtvis frågan "Vad händer med levnadsstandarden?". Klyftan mellan fattiga och rika blir mer kännbar än förr, då även de fattigare delarna av världen kunde se en gradvis förbättring. Om levnadsstandarden minskar överlag kommer det därför leda till sociala spänningar, och än mer så om minskningen läggs huvudsakligen på de fattigare. Speciellt kommer det att upplevas orättvist om de som använder lite energi får avstå lika mycket eller mer än de som använder mycket.

För att få allmän acceptans för nedskärningar måste därför onus läggas på själva förbrukningen av energi. Detta kan göras på flera sätt; ett exempel är den koldioxidskatt som svenska staten idag tar ut på olika bränslen. Denna har dock svagheten att kunna ses som bara en komponent i ett högt skattetryck. Det vore demokratiskt lättare om det utformades som ett nollsummespel, som ett incitament till lägre energiförbrukning. Sådana system, s.k. Fee and Dividend, finns redan i t.ex. British Columbia i Kanada.

FÖRSLAG

Jag föreslår därför att Sverige ensidigt inför ett system av fördelningsavgifter. För att förenkla uppbörden läggs avgiften på källan till energin, respektive vid gränsen i fallet importerad energi. Denna avgift förutsätts senare hamna hos slutkonsumenten inbakad i priset.

Initialt bör avgiften vara låg, t.ex. i genomsnitt ett öre per kWh-ekvivalent, för att sedan justeras uppåt för

att ge önskad effekt.

Avgiftssatsen justeras årligen av en av Riksdagen utsedd instans i proportion till energiproduktionens belastning på klimat och miljö. Miljökostnaderna varierar för de olika energislagen, t.ex. påverkan på kringboende och natur, även vid utbyggnad av vatten- eller vindkraft. För fossil energi bör avgiften ta hänsyn till hela produktionskedjans belastning (inklusive utvinning och raffinering, återställande av utvinningsområdet, transport, distribution), kostnad för "tvättning" av CO₂ ur atmosfären, och dessutom kompensation till framtida generationer. Notera att avgiften endast är avsedd att ge en relativ kostnadsfördel för "renare" energislag; ingen del av denna avgift kommer att betalas ut som kompensation till kringboende e.d.; detta sköts på annat sätt.

Förnybar energi, t.ex. sol- och vind-el, solvärme, och jordvärme avgiftsbeläggs bara i den mån den säljs till annan förbrukare. I det fall en producent säljer energi vid hög produktion och sedan då produktionen är låg köper energi via samma nät så avgiftsbeläggs nettoförsäljningen.

På liknande sätt behandlas internationellt utbyte av elektrisk energi i det fall syftet är att jämna ut den nationella förbrukningen; endast nettoimport avgiftsbeläggs.

Avgiften betalas in till en central myndighet, t.ex. Skatteverket, vilken sedan årsvis fördelar pengarna. Ett sätt kan vara att företag får en andel per heltidsanställd, och alla i Sverige permanent bosatta fysiska personer får en andel var. (Idag totalt ca femton miljoner andelar.) På detta sätt kommer vissa företag och majoriteten av befolkningen att få ett litet netto.

Anledningen att fördela pengarna till juridiska personer proportionellt till antal anställda är att det annars skulle kunna leda till massregistrering av bolag utan annan verksamhet än bidragsinkassering.

EFFEKTER PÅ INDUSTRI

Notera att här talas generellt om energi, inte specifikt fossil energi. Orsaken är att stora förbrukare, t.ex. transport eller tung industri, vid övergången från fossil till annan energi kommer att störa tillgången på energi för hushåll och andra små förbrukare. Avgiften måste därför utformas så att den stimulerar energieffektivisering.

Exportindustrin, fr.a. den energiintensiva typ stål, kommer att få en konkurrensnackdel p.g.a. högre energikostnader. Långsiktigt kommer även konkurrentländer att tvingas höja energikostnaden på samma sätt, och detta kommer att ge svenska företag en fördel i kraft av större tillgång på förnybar energi i Sverige, t.ex. vattenkraft. Kortsiktigt kan dock exportindustrin behöva hjälpas över denna period.

Vissa storförbrukare, t.ex. stål- och cementindustri, har stora utsläpp av CO₂ i tillägg till hög energiförbrukning. Dessa utsläpp adresseras inte här, utan måste behandlas separat.

Skogs- och träindustrin konsumerar till stor del egenproducerad energi från avfall. Denna är i och för sig cirkulär dvs utgör inte ett permanent tillägg till atmosfärisk CO₂, men skulle kunna göra mer nytta om den kunde ingå i den totala nationella energibudgeten. Hur detta ska ske kan diskuteras vidare.

Motion 203:

Finansiering av små och kooperativa företag

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: En fossilfri ekonomi kräver starkt reducerade transporter, dvs ökad andel närproducerade varor och tjänster. Konsekvensen av det kan bli uppkomsten av fler små lokala icke-vinstdrivande företag typ Kooperationer. För att säkerställa detta krävs finansiering. Denna motion föreslår att staten överger dagens QE-modell för stimulering av ekonomin och övergår till att finansiera starten av kooperativ.

Föreslagna åtgärder: Jag föreslår

- att Sverige överger dagens QE-modell för stimulans,
- att stöd till nystartade småföretag beaktas som alternativ för stimulans,
- att speciellt kooperativ och icke-vinstdrivande företag utanför storstadsregionerna gynnas.

Motiv och bakgrund: Många småföretagare har svårt att finansiera sitt företag, och belåning av privatbostaden är ofta den enda realistiska metoden. Detta utesluter helt den grupp potentiella företagare som inte äger sin bostad. Speciellt vid tillfällen då medarbetare tar över ett existerande företag kan detta vara ett hinder.

Anledningen till hindret är ofta att den långivande banken inte ser tillräckligt god potential i företaget eller tillräcklig säkerhet för återbetalning. Banken har inget incitament att stimulera ekonomin annat än direkt kortsiktig lönsamhet.

Staten däremot har ett stort intresse av att stimulera ekonomin. Det sätt staten använder idag är s.k. Quantitative Easing (QE), vilket innebär att staten köper obligationer av affärsbankerna vilka på det sättet får tillskott av kapital. Förhoppningen är att detta kapital ska spridas ut i samhället och på det sättet öka omsättningen, men mycket av QE-pengarna hittills har gått till tillgångsmarknaden och ökat priset på t.ex. aktier och fastigheter, och bidragit till att skapa bubblor.

Staten har även ett övergripande ansvar för omställning till en fossilfri ekonomi, vilket bl.a. kommer att kräva mer lokal produktion och där kommer små nystartade kooperativ och andra företag vara viktiga aktörer.

Jag föreslår därför att stimulanspengar istället för QE läggs till en fond för nystartade företag, främst sådana med fokus på samhällsnytta. Reglerna för lån från denna fond bör ställa villkor om lokal klimatsmart produktion.

Motion 204:

Fossilfria exportkrediter

Version: 3

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Anna Östergren, Johanna Lakso, David Kihlberg och Anders Friström

Organisation: Klimatavdelningen, Naturskyddsföreningen

E-post: anna.ostergren@naturskyddsforeningen.se

Sammanfattning: Riktlinjerna för svenska exportkrediter är inte kompatibla med Parisavtalets målsättning då de tillåter finansiering av fossila projekt. Sverige kan bli det första landet i världen som inte finansierar fossila projekt via sina exportkrediter genom att införa restriktioner för denna typ av projekt.

Föreslagna åtgärder: Att inför restriktioner som gör att exportkrediter inte får finansiera fossila projekt

Motiv och bakgrund: Exportkreditorgan, som stöder inhemska företag som gör affärer utomlands, är en av de största källorna av offentliga medel som går till fossila investeringar globalt. De svenska exportkreditorganen, Exportkreditnämnden (EKN) och Svensk Exportkredit AB (SEK), arbetar i enlighet med OECD:s klimatriktlinjer, vilka tillåter finansiering av fossila projekt. Riktlinjerna är inte kompatibla med Parisavtalets målsättning om att finansiella flöden ska göras förenliga med en väg mot låga utsläpp av växthusgaser och klimatrezilient utveckling. Även om steg i rätt riktigt tagits, genom att SEK har infört restriktioner för fossila investeringar, bidrar svenska offentliga medel till att andra länder låser in sig i ett ohållbart fossilberoende. Som uppdragsgivare till SEK och EKN har regeringen ett ansvar för att de investeringar som görs är i linje med en rättvis och hållbar klimatpolitik. Sverige kan vara en föregångare och bli det första landet i världen som inte finansierar fossila projekt via sina exportkrediter.

Motion 234:

Byteshandeln gynnar klimatet

Version: 2

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Jane Olsson

Organisation: SWOP SHOP

E-post: info@swopshop.se

Sammanfattning: Mänskligheten överförbrukar jordens resurser. Cirkulär ekonomi är ett av sätten att komma till rätt med detta. Där kan byteshandel spela en roll.

Föreslagna åtgärder: Regeringen bör besluta om en utredning om villkor för byteshandel och sociala företag gällande

- lagar för byteshandel på kommersiell grund.
- patenträtt på tjänster.
- mer individanpassat starta-eget-bidrag.
- ett friare "fack" för nytänk hos Skatteverket.
- bidrag för sociala företag.

Motiv och bakgrund: Förslag till åtgärder:

- byteshandel moms på 6%. Att moms 25% i ett vinstdrivande företag på secondhand varor borde ju verkligen ses över. Kunder ska inte behöva betala skatt på skatt.
- söka bidrag för att man driver ett företag med innovation, cirkulär ekonomi och beteendeförändringar (socialt entreprenörskap).
- ge nystartade företag möjligheten till ett skatte/momsfritt år för att kunna utveckla och bygga, om man så behöver. Vissa krav behöver uppnås för att det ska beviljas.

- titta mer på företagarens driv, bakgrund och engagemang borde vara tillräcklig grund till ett nystartsbidrag.
- möjligheten till patent på en tjänst i 3 år hade gett en företagare försprång när man vill vara pionjären.
- myndigheterna behöver ett ” tillfälligt fack” för att det ska vara lättare för entreprenören att kunna gå vidare med sitt innovativa beteende förändrande ärende.

Har ju märkt en förändring under mina 4 år men vill så gärna att framtida unga entreprenörer inte ska behöva gå igenom samma uppförsbacke fylld av stress och en massa drömmar som är omöjliga att nå pga hinder.

Motion 247:

Rättvis omställning gröna meningsfulla jobb, minskade klyftor

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ellie Cijvat

E-post: ellie.cijvat@gmail.com

Sammanfattning: Redan för ett antal år sedan sattes ambitiösa projekt igång i Danmark, England, Sydafrika m fl för att få till stånd en rättvis omställning, d v s en omställning av nyckelsektorer i våra samhällen utifrån målet att drastiskt minska utsläpp av växthusgaser på hemmaplan, samtidigt som man skapar meningsfull sysselsättning (s k gröna jobb) och ökar den sociala hållbarheten genom minskade klyftor. Vi kan ställa om energiförsörjningen, skogsbruket, transportsektorn, jordbruket. Minst 150 000 nya jobb kan skapas, men åtgärder som basinkomst och arbetstidsförkortning bör undersökas.

Föreslagna åtgärder: Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda, att anta en hållbar grön och social arbetsmarknadspolitik med målet att till 2030 ha skapat minst 150 000 gröna meningsfulla jobb.

Motiv och bakgrund: Redan för ett antal år sedan sattes ambitiösa projekt igång i Danmark, England, Sydafrika m fl för att få till stånd en rättvis omställning, d v s en omställning av nyckelsektorer i våra samhällen utifrån målet att drastiskt minska utsläpp av växthusgaser på hemmaplan, samtidigt som man skapar meningsfull sysselsättning (s k gröna jobb) och ökar den sociala hållbarheten genom minskade klyftor.

Men läget är ännu mer allvarligt nu. Vi blir påmind om klimatförändringens inverkan på stabiliteten i regioner, med ökad urbanisering, krig och konflikter, och människor på flykt. Samtidigt blåser det kalla vindar i EU och Sverige som båda stänger sina gränser och behandlar människor på flykt på ett ovärdigt sätt. Flyktingar utmålas som syndabock för allehanda sociala problem, medan den gemensamma välfärden skärs ner i stort sett oavsett regeringens färg.

Sverige behöver en annan politik, och en stark folkrörelse för en rättvis omställning. Vi kan ställa om vår energiproduktion, till 100% förnybart. Installering och underhåll av solceller och vindkraftverk ger många nya jobb, många fler än vad stängning av kärnkraftverk kostar vad gäller antalet jobb. Att ställa om skogsindustrin till minst 50% kalhyggesfritt kan stärka den biologiska mångfalden samtidigt som träden bindar kol. Ett regenerativt jordbruk utan djurindustri men med naturbete där det passar kan göra samma sak. Byggbranschen kan dels ställa om hyresrätter till att vara energibesparande utan att det behöver leda till chockhöjda hyror och renovering. Trafiksektorn måste ställas om till kollektivtrafik och mer spårburen trafik. Sammanlagt bör dessa reformer kunna leda till ett netto på 170 000 nya jobb.

Men vi behöver dela på dessa. Arbetstidförkortning är ett måste, och basinkomst bör undersökas. En grundtrygghet för alla, och 6-timmars arbetsdag kan vara reformer som minskar klyftor, ger mer fritid, och ökar inkluderingen av alla.

Ett paket av åtgärder för en grön och social arbetsmarknadspolitik är görbart och borde vara en självklarhet, men kräver idag modiga politiker.

Ellie Cijvat

Motion 252:

Nuvarande BNP-begrepp behöver revideras/kompletteras.

Ämnesområde: Ekonomi och gröna jobb

Motionär(er): Ingegerd Kjellberg

E-post: ingegkj@telia.com

Sammanfattning: Då nuvarande BNP-begreppet mycket starkt påverkar politiska beslut och mycket av olika typer av planering är det förödande att värdet av miljö, hälsa, obetalt arbete, fred, hållbarhet och miljöförstöring ej ingår. Förbrukning av naturtillgångar och konsumtionstakt kan även äventyra framtida levnadsstandard och möjlighet till fortsatt liv.

BNP-begreppet behöver därför revideras/kompletteras.

Det mesta av materialet kommer från en bok av Knut Kainz Rognerud: "Tio trasiga teorier om ekonomi". ISBN 978-91-7343-665-6

Föreslagna åtgärder: I nuvarande Nationalräkenskaper och BNP ingår ej miljö, hälsa, obetalt arbete och fred.

Däremot ingår i BNP-begreppet olyckor och krig som bidrar till ökning till BNP.

Ökat BNP kan ha negativa effekter på medborgarnas livskvalitet. Då nationalräkenskaperna inte tar hänsyn till hållbarhet och miljöförstöring kan förbrukningen av naturresurser och konsumtion riskera framtida liv.

BNP måste revideras

Motiv och bakgrund: Eftersom BNP-begreppet har så stor betydelse för många beslut idag men ger en så skev bild av konsekvenserna av besluten och hur de drabbar är det viktigt med en revidering/komplettering. Ofta drabbas även kvinnor och barn hårdast men även framtida livsbetingelser. Ekonomidepartementet men även många andra departement eller institutioner berörs samt möjligheten att klara klimatmålet + 1,5 grader C.

Det mesta av materialet kommer från en bok av Knut Kainz Rognerud: "Tio trasiga teorier om ekonomi" ISBN 978-91-7343-665-6